

Major pěch. M. T o m a n:

Boj tanků s tanky.

I.

Ve světové válce zřídka došlo k boji tanků s tanky. Stávalo se to teprve v posledním roce války, a to se ještě vyskytly jen případy nahodilého střetnutí.

Jeden z takových případů se stal v boji 8. října u Cambrai, kde se tanky typu Mark V 2. roty angl. 12. tankového praporu střetly se sedmi

tanky typu Mark IV, které kdysi ukořistili Němci Angličanům, a v tomto boji jich bylo použito proti Angličanům. Anglické tanky považovaly tanky německé za vlastní, ale nevyplatilo se jim to, když Němci s překvapením zahájili na ně palbu. V obou skupinách byly kulometové i dělové tanky. Obě strany utrpěly ztráty. Při střetnutí byl vždy úspěch na straně dělových tanků.

V době světové války bylo hlavním nepřítelem a ničitelem tanků dělo střelící přímo.

Za dnešního rozvoje letectva, tanků a chemických bojových prostředků vzrostl značně počet nepřátel tanku, ale přes to dělo zůstane ještě dlouho jeho hlavním nepřítelem.

Využití tanků k protitankové obraně je zcela samozřejmé, vždyť analogie této zásady se uplatňuje i u jiných zbraní a používá se dělostřelectva proti dělostřelectvu, jezdeckta proti jezdecktu, letectva proti letectvu a p.

Dnes není armády, která by neměla tanků, a proto v příští válce dojde velmi často k boji tanků s tanky. Utkají se v boji nejen malé tankové jednotky, ale i tankové prapory, skupiny a snad celé brigády.

Pplk. W. Nehring v své knize „Panzerabwehr“ říká: „Tanky budou nejlepší zbraní proti tankům, neboť jsou opatřeny zbraní prorážející pancíř, mají dostatečnou ochranu pancířem, mají velkou pohyblivost, a proto jsou si se svým protivníkem rovnocenné.“

Angličané cení vlastnosti tanků jako prostředku OPÚV, tak vysoko, že uvažují o „zvláštních jednotkách tanků“ určených výhradně pro boj s tanky, jestliže je předpokládáno použití tanků nepřítelem. Jejich zásadou jest, že OPÚV. tanky je první a nejdůležitější úkol tanků.

Mohutný rozvoj útočné vozby ve všech armádách dokazuje, že tanků v příští válce nebude používáno jen k doprovodu pěchoty, jako tomu bylo ve válce světové. Zvýšení rychlosti, zvětšení akční doby a zdokonalení jiných technických vlastností tanků ukazuje, že jich bude často používáno k samostatným akcím. Za těchto akcí jistě dojde k boji s tanky nepřítele.

II.

Důležitými činiteli v boji tanků s tanky budou: palba, rychlost, pancíř, terén, výcvik osádky a velitelů, pozorování z tanku a znalost materiálu, organisace a taktiky nepřítele.

Zlepšením uvedených činitelů se zvýší i hodnota tanků a tankových jednotek a tím i podmínky pro boj tanků s tanky. Na př. jsou-li tanky nepřítele rychlejší, budou mít vždy možnost zaujmout manévrem výhodné postavení k zahájení palby, event. k provedení útoku (zvláště důležité u tanků s méně odolným pancířem).

Vývoj tanků bude pokračovat k získávání převahy v palbě, převahy v rychlosti, k zvyšování odolnosti pancíře, k zdokonalování pozorování a k usnadnění velení a řízení boje.

Souboj tanků vyžaduje rychlé a rozhodné činnosti osádek a velitelů, výborného ovládání zbraní a vozidel. Není šablony, podle níž by mohl být tento boj prováděn. Výsledek boje tanků s tanky závisí na povaze materiálu, na iniciativě velitelů, na bystrém posouzení situace, na rychlém rozhodnutí k provedení odvážného manévru a na vedení boje.

Boj tanků s tanky bude mít většinou rychlý spád, protože oba soupeři disponují velkou rychlostí svých bojových prostředků a mohutnou

palbou, takže boj může být rozhodnut ve velmi krátké době, někdy ve dvou až pěti minutách. Velitelé těchto jednotek musí počítat při svém rozhodování a manévrování s nejkratšími časy.

Palba.

Tank musí být tak vyzbrojen, aby palba jeho zbraní měla potřebnou ničivou sílu na pancíř nepřítele i na větší dálky.

Zkouškami v různých armádách bylo zjištěno, že k zničení (vyřazení z boje) tanku nestačí obyčejně jeden zásah děla ráže 37 nebo 47 mm (nebyl-li tank zasažen na citlivé místo; někdy se stane tank zásahem nepojízdným, ale není úplně vyřazen z boje, protože může používat svých zbraní a podporovat útok ostatních palbou s místa). Požadavkem tedy je, aby tank byl zasažen v době co nejkratší největším počtem průrazných (pancéřových) střel explodujících uvnitř tanku a majících velký ničivý účinek.

Mínění, že by tank mohl být zastaven anebo zničen nárazem protivníkovy tanku, nemá oprávnění. Je známo, že narazí-li dvě vozidla na sebe, třebaž měla rozdílnou rychlost a váhu, dojde k poškození obou vozidel.

Tank lze zničit jedině palbou, a proto v boji tanků s tanky bude ničitelem palba.

Velitel tanku manévruje svým vozem tak, aby postavil svůj tank do nejvýhodnějšího postavení pro střelbu na tank nepřítele.

O střelbě z tanku uvádí A. Gromyčenko v knize „Očerky taktiky tankových částí“ důležité pravidlo: „Palba z tanku je nerozlučně spjata s jeho manévrem. Manévr má za účel po dobu plnění palebného úkolu udržovat tank ve směru postřelovaného cíle v nejvýhodnější poloze pro palbu, a to tak, aby tank skýtal co nejmenší cíl palbě nepřítele.

Za tohoto boje jsou způsoby palby různé. Závisí na situaci a konají se: s místa a krátkých zastávek a za jízdy.

Palba s místa má své přednosti, ale není v každé situaci výhodná, a proto se nedá vždy provádět. Nelze trvat na tom, aby byla zahajována jen s místa a vyhýbat se palbě za jízdy. Ve velmi rychlém spádu boje tanků s tanky bude palba za jízdy velmi častá.

K srovnání hodnot střelby za jízdy a s místa poslouží několik dat o pravděpodobnosti zásahu v tabulce (z P. Kolomejceva — ABTŽ, čís. 9/1936):

Palba na dálku v m	Pravděpodobnost zásahů v %		Poznámka
	Palba s místa	Palba za jízdy	
1000	30	7	
700	51	20	
600	60	28	
400	90	52	
300	100	68	
200	100	100	

Tato data platí ovšem pro terén rovný.

Palba s místa je výhodná a koná se:
 z úkrytu v terénu zvlněném (vlnky, kupky, příkopy a p.),
 z krátkých zastávek,
 jsme-li v bojovém shromaždišti,
 máme-li dostatek času zaujmout výhodné a kryté postavení proti nepříteli útočícímu na nás.

Palba za jízdy se s výhodou koná:
 při střetnutí v době rozvinování jednotky k rychlému zahájení palby,
 při nenadálém střetnutí s nepřítelem,
 při střetnutí za manévru, kdy část tanků ustupuje, aby svedla nepřitele pod palbu (bočnou) hlavních sil vlastních tanků,
 při pronásledování,
 při ústupovém boji.

Z tabulky je vidět, že palba s místa je daleko přesnější než za jízdy. Již na dálku 1000 m je pravděpodobnost zásahu 30%, tudíž ze tří vypálených ran jedna střela zasáhne cíl. Vyjádří-li se to časem, lze říci, že tank bude zasažen asi ve 20 vteřinách jednou (střílí-li jen jeden tank jedním dělem).

Na dálku 700 m je již každá druhá rána zásahem a na 400—300 m je pravděpodobnost zásahu 100% a palba se stává mohutnou a s velikým účinkem průraznosti, kdy kanon ráže 37 mm (střela G váhy 0.6 kg, počáteční rychlost 700 m, úhel dopadu 90°) proráží pancíř tlustý asi 32 mm.

Zato palba za jízdy na vzdálenost 1000 m je ještě málo přesná (pravděpodobnost zásahu 7%), ale již od 700 m má pravděpodobnost zásahu hodnotu 20% a počíná vyhovovat.

Vzhledem k poznatku, že palba s místa je přesná, platí pro řízení palby zásada, že každý tank s místa postřeluje svůj cíl, a to i na dálky větší (je-li průbojnost střely větší než odolnost pancíře), poněvadž pravděpodobnost zásahu je i na tyto dálky dostatečná.

Vynutí-li si situace zahájit palbu za jízdy, bude řízení palby asi takovéto:

Z dálek 1000—600 metrů je účelné soustředit palbu několika tanků na společný cíl, takže na jeden tank nepřítele pálí 2—3 tanky vlastní. Podle pravděpodobnosti zásahů 7—28% nastává možnost zničit cíl 15—5 ranami, k čemuž stačí 30—10 vteřin. Soustřeďovat palbu na přední tanky, protože na větší dálky budou dosud pravděpodobně vpředu tanky velitelské, přední tanky jsou nám nejnebezpečnější a skýtají také nejlepší cíl. Na menší dálky to pak závisí na situaci, bude-li výhodnější soustřeďovat palbu nebo ponechat tankům volbu samostatných cílů.

Pravděpodobnost zničení cíle se zvětšuje zvýšením hustoty palby (počtem ran na cíl za jednotku času). Kadenci děla lze považovat za konstantní, tedy zvětšení hustoty palby se dosáhne soustředěním palby několika tanků na společný cíl.

Ža boje tanků s tanky je třeba zahájit palbu již na počátku boje všemi tanky, aby nepřítel utrpěl ztráty v prvních okamžicích.

Vážnou otázkou je, kdy zahajovat palbu.

Při pravděpodobnosti 30% na dálku 1000 m je možno zahajovat palbu již na větší dálku. Je samozřejmé, že tyto dálky jsou omezeny průrazností střely a přesností střelby užitých zbraní. V každém případě u současných tankových děl nemusí být tato dálka menší než 1000 m na lehké a střední tanky (podle Marreho lze říci, že střela ráže 37 mm, vážící 0.8 kg, počá-

teční rychlost 700 m/vteř. na dálku 1000 m, při úhlu dopadu 70° proráží pancíř tlustý asi 27 mm).

Uvedená zásada nevylučuje možnost zahajovat palbu na tanky na krátké vzdálenosti. Vyčkáním se zahájením palby na malou dálku se dosáhne překvapení nepřítele a naprosté převahy palby, tedy lepší jistoty, že nepřítel může být zničen na tuto malou dálku.

V mnohých případech by bylo naprosto nesprávné vyčkávat se zahájením palby, až se soupeři přiblíží na délku 400—300, aby se na sebe obořili zničující palbou. Na tyto dálky jsou účinek a přesnost palby tak mohutné, že se mohou stát osudnými pro obě strany. Zejména by to bylo nesprávné v tom případě, naskýtá-li se vhodný terén, který připouští výhodnější řešení.

Postup palby tanků proti tankům bude asi tento:

na dálky 1000—600 m pálí se s místa z krytů za vlnami terénu; není-li krytů, tedy z krátkých zastávek;

na dálky 600—300 m se pálí za jízdy s menší rychlostí a využívá se zvlnění terénu ke krátkým zastávkám;

z dalek od 300 m se pálí na cíl za jízdy s největší rychlostí pohybu a snaží se zajet do boku a týlu rozvinutého tankového nepřítele.

Každá situace si vyžádá svůj postup v řízení palby a někdy se stane, že bude střeleno s místa od zahájení palby až do jejího ukončení.

Rychlost.

Na bojištích příští války se objeví různé druhy tanků různých rychlostí. Uvažujeme-li jen o jejich rychlostech, možno je všeobecně rozdělit na tanky volnoběžné a tanky rychloběžné.

K volnoběžným se počítají tanky, jejichž maximální rychlost dosahuje asi 35 km/hod. a praktická rychlost okolo 15 km/hod.

K rychloběžným lze počítat tanky s maximální rychlostí okolo 60 km/hod. a praktickou rychlost asi 30 km/hod.

Rychlosti obou typů se mají k sobě v poměru 1 : 2.

Rozdíl v rychlostech se musí projevit také v boji tanků s tanky.

Vzájemný poměr rychlostí tanků obou typů lépe vynikne graficky.

Čárkovaná výseč zobrazuje sféru činnosti rychloběžného tanku, ostatní část kruhu sféru činnosti volnoběžného tanku.

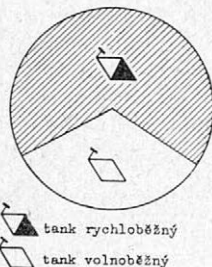
Pokládá-li se plocha kruhu za bojiště, kde vhodná místa pro napadení protivníka jsou rovnoměrně rozložena po celé ploše, patří $\frac{2}{3}$ tanku rychloběžnému. Zde se krásně rysuje znamenitá schopnost rychloběžného tanku obcházet a bít svého soupeře z libovolného směru.

Rychlost je velmi cenným prvkem boje tanků proti tankům a dovoluje připravit boj tak, aby nepřítel byl napadán z boku a týlu, aby neměl příležitosti uspořádat se k boji.

Řekli jsme, že se tanky neničí nárazem, nýbrž jen palbou, a proto rychlost a pohyb slouží k manévrování palbou.

Rychloběžný tank má v ý h o d y:

při využití své rychlosti může očekávat volnoběžného protivníka ve výhodných postaveních;

▲ tank rychloběžný
□ tank volnoběžný

byl-li napaden mnohem silnějším nepřítelem, může při své rychlosti přerušit boj a ustoupit bez citelnějších ztrát;

nebojí se prostorů, neboť je velmi rychle překonává, může se ve vhodném okamžiku odpoutat od nepřátelských tanků, aby je objel a napadl z boku, týlu nebo obklíčil.

Nevýhodou je, že za rychlé jízdy palbě značně ubývá na přesnosti a rychlosti.

Každý velitel tankové jednotky musí úplně využít rychlosti svých tanků (převahy v rychlosti) v těsném spojení s palbou. O boji tanků s tanky rovněž platí zásada, že skupiny tanků mohou pochodovat po různých cestách, ale společně a současně se bít. Přesnost a současnost útoku těchto skupin tanků je v tomto boji ohromně důležitá, protože zde jde o útok, který může být ukončen za několik minut.

Velitel jednotky tanků nesmí však cenit svou rychlost (převahu v rychlosti) více než palbu nepřítele a při tom zanedbávat vlastní palbu.

Pancíř.

Pancíř má umožnit obsluhu zbraní tanku, aby zahájila zblízka mohutnou a účinnou palbu. Z toho vysvítá, že čím odolnější je pancíř, tím je osádka bezpečnější. Zesilování pancíře má ovšem své meze, které jsou dány jednak účelem vozidla, jednak jeho vahou vzhledem k motorické síle.

Tanky s odolnějším pancířem mohou zahájit palbu na menší vzdálenosti s místa nebo z krátkých zastávek a za jízdy při menších rychlostech.

Solidností pancíře se zvyšuje sebevědomí a útočný duch osádky tanku.

Terén.

Podobně jako pro pěchotu je i pro tanky terén základnou jejich činnosti, je živlem tanků, v němž budou žít a bojovat. Tanky budou vyhledávat vždy takový terén, který jim umožňuje pohyb, dovoluje využít převahy rychlosti, skýtá možnost skrytého přiblížení a manévru.

Terén bude mít stejný význam i v boji tanků proti tankům.

Mírně zvlněný a holý terén umožňuje rychlejší pohyb (využití rychlosti tanků), dovoluje zahájení palby na velké vzdálenosti, zvyšuje soudržnost tankové jednotky, usnadňuje velení a řízení boje, dobré pozorování, ale znesnadňuje skryté přesuny, přiblížení a manévry.

Terén členitý, nepřehledný, se strmými svahy, s potoky, lesy a osadami bude velmi omezovat činnost tanků. Nebude dostatek místa k rozvinutí větších jednotek, bude nutno zpravidla střílet s místa a palbu zahájit na krátké vzdálenosti; znesnadní pozorování, vadí soudržnosti jednotek, ale dovoluje skryté přesuny a přiblížení a tím i překvapení.

Tanky musí být připraveny, že budou bojovat s tanky nepřítele i v terénu nepříznivém, jako v lese, v osadě, v soutěskách a p.

Výcvik osádky a velitelů.

Za boje tanků s tanky jsou kladeny na osádku a velitele tankových jednotek velmi vysoké požadavky. Dokonalejší výcvik se vyjádří v rychlém a správném hodnocení situace, která podléhá velmi častým a rychlým změnám, v rychlosti rozhodování, v manévrování a v rychlosti útoku, v přesnosti a rychlosti palby a v přesnějším a rychlejším plnění rozkazů.

Dokonalost výcviku zvyšuje iniciativu velitelů. Orientace velitelů vozů a vedení tanků na bojišti má velký význam.

Bojová hodnota tanků se zvýší bezvadnou souhrou osádek, stupněm střeleckého výcviku a řidičskou schopností. Způsob střelby z tanku je vážný problém jak pro střelce, tak i pro řidiče a potřebuje důkladného studia, výcviku a praxe.

Důležitým požadavkem je přesná a rychlá střelba na pohyblivý cíl jak s místa, tak i za jízdy, a to i při velkých rychlostech vozů. V boji tanků s tanky musí být snahou dosíci převahy nad nepřítelem nejen po stránce materiální, ale i výcvikem. Dalším požadavkem je znalost materiálu, organizace a taktiky protivníka již z míru.

III.

Manévr palbou a pohybem.

Řekli jsme, že základem tohoto boje je manévr palbou a pohybem.

Manévr palbou u jednotek tanků je účelné zahajování, přenášení nebo přerušování palby, a to jak po celé bojové sestavě tanků nepřítele, tak po těch částech sestavy, které jsou v daný okamžik nejnebezpečnější. Účelem palby je vyřadit z boje největší počet bojových vozidel nepřítele v době co nejkratší.

Manévrovacím pohybem se rozumí využití rychlosti, pohyblivosti a technických vlastností tanků vůbec, aby dosáhly co nejvýhodnějších podmínek pro boj, t. j. aby působily s překvapením na nejcitlivějším místě za příznivých palebných možností. Na příklad možnost přepadu palbou s místa, kterého svou rychlostí a pohyblivostí dosáhly. Zde nabývá významu rychlá a skrytá změna sestavy nebo postavení k pokračování boje nebo k přikročení k pronásledování.

Cílem manévrování je zabránit nepříteli, aby svou palbou nemohl způsobit rozhodující ztráty.

Manévr tanku je nerozlučně spjat s pohotovostí k palbě.

Někdy se doporučuje, aby na útočníka rozbitého palbou s místa a z krytu byl proveden útok pohybem a palbou po jeho přiblížení na 200 až 300 m. Toto řešení není správné. Utrpěl-li nepřítel veliké ztráty palbou s místa a z krytu, byla tato palba velmi účinná a je velká pravděpodobnost, že i zbývající tanky nepřítele budou zničeny, než projedou poslední vzdálenost. Bylo by tedy pošetilé opouštět úkryt, honit tanky nepřítele po bojišti a střílet za jízdy, protože by se tím jen snížila přesnost vlastní palby a není potřebí ještě se zbytečně vydávat palbě nepřítele.

Z krytu se vyjíždí, jen když je to nezbytné, a tehdy:

když se tanky nepřítele vzdálily mimo účinný dostřel,
jestliže převaha palby přechází na stranu nepřítele,
když zde nastává nebezpečí od dělostřelectva nepřítele,
nutí-li nás k tomu plnění úkolu (situace vlastních jednotek).

Pohyb tanků vpřed má se projevovat nikoli jako vlastní účel, nýbrž jako snaha všemi vhodnými prostředky ničit nepřítele.

IV.

Různé druhy boje.

1. Boj tanků s tanky ve střetném boji.

Manévrování a účinek zbraní mají veliký vliv na spád boje tanků s tanky. Tyto hodnoty u dnešních bojových vozidel jsou značně vysoké a budou stále stoupat. Proto také souboj tanků při střetnutí bude mít velmi rychlý průběh.

Vítězem bude pravděpodobně ten ze soupeřů, který dříve zahájí hroznou a účinnou palbu.

Útok má být veden do boku a týlu rozvinutého protivníka, kde lze uplatnit největší účinek palby a kde je možno dosáhnout i překvapení, protože největší pozornost nepřítele směřuje kupředu, ve směru pohybu; také lze získat na převaze v palbě. Nepřítel má své zbraně orientovány ve směru pohybu (kupředu), a než může zahájit palbu do boku, je třeba určitého času (k otočení věže o 90° potřebuje 10—20 vteřin), v kterém protivník vystřelí z každého děla nejméně tři rány. Při útoku do boku může nepřítel poskytovat hloubkově větší cíl, palba se děje na slabší pančír a p.

Úspěch ve střetném boji závisí:

- na výhodnosti podmínek k zahájení palby,
- na možnosti vylákat tanky nepřítele do vhodné situace, aby mohly být zničeny palbou (bočná palba, protitankové překážky a p.),
- na možnostech nenadálého útoku (s překvapením),
- na organizaci a pohotovosti velení a řízení boje,
- na dokonalosti spolupráce osádek a jednotek,
- na hodnotě zpráv získaných o nepříteli.

Průzkumem má být zjištěno:

- místo a vzdálenost zjištěných tankových jednotek nepřítele,
- doba, kdy v uvedeném místě byly,
- síla těchto jednotek, počet,
- druh bojových vozidel (tanků) a jejich výzbroj,
- činnost jednotek tanků nepřítele, směr jejich pohybu.

Podobně jako ve všech bojích, bude tu povinností velitelů tankových jednotek utajení. Při dnešním počtu letectva nebude obvykle možno skryt velké kolony tanků. Přesuny tankových jednotek se budou konat zpravidla v noci, ale mnohdy bude nutno přesunout jednotky tanků i ve dne. Zde se uplatní zastírání a klamání nepřítele drobením kolon, vysíláním jich v nesprávném směru, aby se pak ve vhodnou dobu vrátily do původního směru, úmyslným zdvíháním prachu na cestách ve falešných směrech, vysíláním fingovaných radiogramů a rozšiřováním klamných zpráv mezi obyvateli a p.

Jakmile velitel tankové jednotky dostane zprávu o přítomnosti nepřátelských tanků, musí ihned uvažovat o boji s tímto nepřítelem. Pro počte si čas vzhledem k rychlosti pohybu obou soupeřů a podle mapy si určí prostor, kde dojde k pravděpodobnému střetnutí s nepřítelem. Vyhledá si prostory, které by byly pro něho nejvhodnější k provedení manévru. Musí být voleny tak, aby poskytovaly dostatek krytů a skrytů dalšímu pohybu vlastních tanků a aby umožňovaly dobré pozorování bojiště nejen kupředu, ale také dozadu a do stran jednak pro vlastní zajištění, jednak pro zahájení palby a řízení.

Tanky obou stran mohou zahájit boj z pohybu.

Tento způsob boje za střetnutí bude nejčastější. Podle zásad nahoře uvedených budou velitelé obou stran usilovat o zahájení iniciativy k rychlému a nenadálému útoku na protivníka. Převahu bude mít ten, kdo má rychlejší tanky, dokonaleji vycvičené osádky a velitele, dobře organizované velení a p.

Příklad: Velitel se rozhodl částí svých tanků zaujímavých krytých postavení upoutat nepřítele na tuto část tanků, přinutit ho k rozvinutí větších sil a sám hlavními silami provést skrytý manévr a napadnout nepřítele z boku palbou za jízdy.

V jiném případě jedna strana zahajuje boj z postavení, které včas zaujala, a druhá z pohybu (pochod, přibližování).

Strana, která zaujala včas výhodné postavení, má nesporné výhody, protože krytá a skrytá umístění tanků umožňuje zahájit palbu s překvapením a na výhodné dálky; postavení poskytuje možnost seznámit se s terénem příštího bojiště, volit sestavu, připravit vhodný manévr a vlastní zajištění.

Příklad: Velitel jedné strany se rozhodl umístit včas hlavní síly ve výhodném postavení, aby palbou s místa zničil přicházejícího nepřítele. Posílá kupředu proti nepříteli část tanků (průzkum, zajištění), které zahájí boj a odvádějí nepřítele od původního směru se snahou vlákat ho v rozvinutých tvarech na vhodnou vzdálenost před vlastní hlavní síly, aby byl zničen připraveným přepadem palby s místa.

Velitel musí být ovšem připraven i na jiné řešení takového střetnutí, protože i nejlépe připravený manévr selže, jestliže nepřítel opatrným průzkumem zjistil přítomnost našich tanků.

Případ, kdy jedna strana zahajuje boj s připraveným ústupem, druhá strana z pochodové sestavy.

Často je výhodné s částí sil předstírat ústup, jehož cílem je vylákání pronásledujících tanků do neschůdného terénu (bažiny, jámy, překážky a p.) před postavením vlastních hlavních sil, které ničí tanky nepřítele z výhodného a připraveného postavení palbou s místa a někdy i za jízdy. Je žádoucí, aby mohla být palba vedena do boku nepřítele.

2. Tanky v bojovém shromaždišti v boji s tanky.

Jednotky tanků po splnění bojového úkolu (nebo jeho části) přicházejí do bojového shromaždiště postupně. Část tanků je vyřaděna z boje; osádky tanků jsou velmi unaveny, ale ihned po příchodu do bojového shromaždiště je potřeba intenzivní práce. Třeba zajistit pozorování, prohlédnout materiál a zbraně, odstranit poruchy, odsunout raněné a nemocné a provést zásobování pohonnými hmotami, municí a p. Osádky budou potřebovat také odpočinku.

Tato doba (shromažďování) je velmi vhodná pro útok nepřátelských tanků.

Tomuto nebezpečí se čelí tím, že část tanků (četa, rota) bude v bojové hotovosti, aby okamžitě zahájila palbu. Rovněž ostatní jednotky v bojovém shromaždišti musí být co nejdříve schopny boje.

Jednotky tanků v bojovém shromaždišti mohou odrazit nepřítele různým způsobem a bude to záviset na situaci, terénu a p.

Je-li shromaždištěm les (osada), jsou hotovostní tanky na okraji lesa a odtud zahajují palbu. Pracují na široké frontě, aby klamaly sestavu a nepřítel byl nucen zasadit značnější síly. Ostatní tanky se potom organisovaně snaží napadnout nepřítele z boku a z týlu.

Je-li nepřítel silnější, bude výhodnější umístit veškeré tanky na okraji lesa.

Někdy může nastat případ, že velitel tanků je upozorněn včas na blížíci se nepřátelské tanky. Tehdy zruší své bojové shromaždiště a přesune se kupředu, do strany nebo dozadu, aby zaujal výhodné postavení. Nastává případ uvedený již vpředu, střetný boj tanků, kdy vlastní tanky mají čas a zahajují boj z výhodného postavení.

Velká většina případů bojů tanků v bojovém shromaždišti bude v tom, že tanky zahájí boj palbou s místa. Proto umísťujeme tanky v bojovém shromaždišti tak účelně, aby mohly klást odpor všemi směry. Každá jednotka (četa, rota) dostane svůj úsek. V nebezpečném směru jsou úseky užší.

V bojovém shromáždění zejména musí být tanky velmi dobře zajištěny, poněvadž při dnešní pohyblivosti ŮV. může se nepřítel objevit s překvapením s různých stran.

3. Pronásledování tanků tanky.

Tanky pronásledují nepřítele energickým dotíráním palbou za jízdy. Tímto způsobem nepřátelské tanky úplně nezničíme, nýbrž nutíme je, aby ustupovaly. Cílem pronásledování však je úplné zničení nepřítele.

Možnost zničit nepřátelskou ŮV. dává t. zv. pronásledování rovnoběžné. Tento způsob vyžaduje dostatek komunikací.

Rovnoběžné pronásledování tanků se organisuje tak, že část sil provádí energické pronásledování čelní. Odvrací pozornost nepřítele od hlavních sil a jejich směru pronásledování. Hlavní síly využijí komunikace rovnoběžné se směrem ustupujícího nepřítele, předjedou ho, zaujmou výhodné postavení k útoku a při jeho přiblížení naň udeří.

Tento způsob pronásledování má jen tehdy naději na úspěch, když směr pronásledování hlavními silami nebyl nepřítelem zjištěn.

Za této akce musí jednotky tanků pilně přezvídat ve směru pronásledování a zejména na křídlech, aby nebyly samy vydány nenadálému útoku, nebo nebyly zastaveny a ničeny umělými překážkami (miny a p.).

Výhodou v tomto boji bude převaha v rychlosti.

4. Zvláštní případ boje tanků s tanky.

Zvláštní případ boje tanků s tanky může nastat, když rozvinuté řady útočníka procházejí (projíždějí) rozvinutými řadami napadených tanků. Dochází k smíchání tanků, které má za následek velké překážky v řízení palby a boje. Nastává chaos.

Takové srážky je lépe předejít, a to buď manévrem, je-li dostatek času a prostoru, nebo zastavením tanků a palbou s místa.

Každý velitel tanků musí mít na paměti, že za boje tanků s tanky svůj úkol splnil teprve tehdy, když zničil všechna bojová vozidla nepřítele. Ani dočasný neúspěch, ani početní převaha tanků nepřítele nemusí vést k přerušení boje.